

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2006

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

N:o 211—220

SISÄLLYS

N:o		Sivu
211	Laki sotilaallisesta kriisinhallinnasta	665
212	Laki puolustusvoimista annetun lain 2 ja 9 a §:n muuttamisesta	675
213	Laki asevelvollisuuslain muuttamisesta	676
214	Laki rikoslain 45 luvun 27 §:n muuttamisesta	677
215	Laki sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta	678
216	Laki valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	679
217	Laki siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain 2 §:n muuttamisesta	680
218	Tasavallan presidentin asetus sotilas- ja palvelusarvoista annetun tasavallan presidentin asetuksen 18 §:n muuttamisesta	681
219	Ulkoasiainministeriön ilmoitus Euroopan unionin sotilasesikunnan ja unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehdystä sopimuksesta	682
220	Ulkoasiainministeriön ilmoitus korvausvaatimuksista luopumisesta Euroopan unionin kriisinhallintaoperaatioiden yhteydessä tehdystä sopimuksesta	683

N:o 211

Laki

sotilaallisesta kriisinhallinnasta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Suomen osallistumisesta kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan, kriisinhallintaan liittyvästä koulutus- ja harjoitustoiminnasta sekä kriisinhallintahenkilöstön asemasta.

Suomi voi osallistua Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston valtuuttamaan tai poikkeuksellisesti muuhun kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan, jonka tarkoituksena on kansainvälisen

rauhan ja turvallisuuden ylläpitäminen tai palauttaminen taikka humanitaarisen avustustoiminnan tukeminen tai siviiliväestön suojaaminen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan (SopS 1/1956) päämäärät ja periaatteet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt huomioon ottaen (*sotilaallinen kriisinhallinta*).

Tässä laissa tarkoitetun kriisinhallinnan toimeenpanijana voi olla YK, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (ETYJ), Euroopan unioni (EU) taikka muu kansainvälinen järjestö tai maaryhmä.

HE 5/2006
UaVM 1/2006
EV 22/2006

Tätä lakia ei sovelleta Suomen osallistumiseen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan nojalla toteutettaviin sotilaallisiin toimiin.

2 §

Osallistumisesta ja varautumisesta päättäminen

Päätöksen Suomen osallistumisesta sotilaalliseen kriisinhallintaan ja osallistumisen lopettamisesta tekee kussakin tapauksessa erikseen tasavallan presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta. Tasavallan presidentti tekee valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta myös päätöksen sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen (*valmiusosasto*).

Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteisen kokouksen käsiteltä asiaa valmistelevasti ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöstä puolustusministeriö voi käsitelyn perusteella ryhtyä osallistumiseen liittyviin valmistelu- ja varautumistoimenpiteisiin.

Puolustusministeriö voi päättää osallistumisen vähäisestä muuttamisesta.

3 §

Eduskunnan osallistuminen päätöksentekoon

Ennen 2 §:ssä tarkoitetun Suomen osallistumista koskevan ratkaisuehdotuksen tekemistä valtioneuvoston on kuultava eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa. Jos ratkaisuehdotus koskee sotilaallisesti erityisen vaativaa kriisinhallintatehtävää tai tehtävää, joka ei perustu YK:n turvallisuusneuvoston valtuutukseen, valtioneuvoston on ennen ratkaisuehdotuksen tekemistä kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteko. Jos ratkaisuehdotus koskee enintään kymmenen henkilön määräämistä sotilaalliseen kriisinhallintatehtävään, valtioneuvoston on ennen ratkaisuehdotuksen tekemistä annettava asiasta selvitys eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle.

Jos suomalaiselle kriisinhallintajoukolle määrättyjä tehtäviä suunnitellaan operaation

aikana olennaisesti muutettaviksi, valtioneuvoston on kuultava eduskuntaa tai eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa 1 momentin mukaisesti.

Ennen valmiusosaston asettamista koskevan ratkaisuehdotuksen tekemistä valtioneuvoston on kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteko. Ennen ratkaisuehdotuksen tekemistä Suomen osallistumisesta kriisinhallintaan valmiusosastolla valtioneuvoston on kuultava eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa.

4 §

Osallistumista koskevat sopimukset

Tasavallan presidentin asetuksella voidaan kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamiseksi säätää Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten ja muiden rauhankumppanuuteen osallistuvien valtioiden välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen (SopS 65/1997) määräysten soveltamisesta sotilaalliseen kriisinhallintatehtävään tai siihen liittyvään koulutus- tai harjoitustoimintaan. Valtioneuvoston asetuksella voidaan vastaavasti kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamiseksi säätää Euroopan unionin sotilasesikunnan ja unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehdyn sopimuksen (SopS 24/2006) ja korvausvaatimuksista luopumisesta Euroopan unionin kriisinhallintaoperaatioiden yhteydessä tehdyn sopimuksen (SopS 25/2006) soveltamisesta sotilaalliseen kriisinhallintatehtävään tai siihen liittyvään koulutus- tai harjoitustoimintaan.

5 §

Organisaatio ja henkilöstö

Suomi osallistuu sotilaalliseen kriisinhallintaan siihen valtion talousarviossa ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön pääluokissa myönnettyjen määrärahojen rajoissa.

Puolustusministeriö antaa sotilaallisen kriisinhallinnan edellyttämät tehtävät puolustusvoimille sekä ohjaa ja valvoo sotilaallista kriisinhallintaa.

Suomalaiseen kriisinhallintaorganisaatioon voi kuulua kriisinhallintajoukkoja, erillisiä yksiköitä ja yksittäisiä henkilöitä. Kriisinhallintaorganisaatio kuuluu puolustusvoimiin ja on Pääesikunnan alainen siten kuin tässä laissa säädetään. Toiminnallisesti kriisinhallintaorganisaatio on 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimeenpanijan alainen. Kriisinhallintahenkilöstöä saa vaihtohenkilöstöä ja koulutuksessa olevaa henkilöstöä lukuun ottamatta olla enintään 2 000 henkilöä.

Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 3 momentissa tarkoitetusta kriisinhallintaorganisaatiosta. Pääesikunta vahvistaa organisaation osien hallinnollisen aseman ja toimivallan.

6 §

Koulutus ja harjoitukset

Puolustusvoimat huolehtii sotilaallisen kriisinhallinnan edellyttämien valmiuksien luomiseksi tarvittavasta koulutuksesta ja harjoituksista. Suomalaiset sotilasosastot ja yksittäiset suomalaiset voivat osallistua koulutukseen ja harjoituksiin ulkomailla. Koulutusta ja harjoituksia voidaan järjestää Suomessa myös ulkomaisille sotilasosastoille ja yksittäisille ulkomaalaisille.

7 §

Kriisinhallintahenkilöstö ja pätevyysvaatimukset

Kriisinhallintahenkilöstöllä tarkoitetaan 8 §:n 1 momentin mukaisen palvelussitoumuksen tehneitä henkilöitä, kriisinhallintaorganisaatioon kuuluvia henkilöitä, vaihtohenkilöstöä sekä valmistelu- ja varautumistehtäviin erikseen määrättyjä henkilöitä.

Palvelussuhteen alkamisen jälkeen kriisinhallintahenkilöstö on palvelussuhteessa valtioon, jota työnantajana edustavat puolustusministeriö ja puolustusvoimat siten kuin puolustusministeriön asetuksella säädetään.

Kriisinhallintatehtäviin valittavien henkilöiden tulee olla Suomen kansalaisia. Heitä

koskevista pätevyysvaatimuksista säädetään puolustusministeriön asetuksella.

8 §

Sitoumus koulutukseen tai palvelukseen saapumisesta

Edellä 6 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen otetaan henkilöitä, jotka vapaaehtoisesti sitoutuvat olemaan toimintavalmiudessa ja seitsemän päivän kuluessa kutsusta tiedon saatuaan osallistumaan koulutukseen tai saapumaan palvelukseen. Lisäksi kriisinhallintahenkilöstöä voidaan antamansa sitoumuksen perusteella asettaa viiden päivän lähtövalmiuteen valmiusosastona 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkean valmiuden aikana.

Sitoumusaika on enintään kaksi vuotta, ja sitä voidaan jatkaa enintään vuodeksi kerrallaan. Koulutusta annetaan saapumis- ja kotiuttamispäivä koulutuspaikassa mukaan luettuina enintään 45 päivää kalenterivuoden aikana.

Puolustusvoimien virkasuhteista henkilöstöä voidaan 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi määrätä virkatehtävänä osallistumaan koulutukseen liittyviin tehtäviin. Asevelvollisuuslain (452/1950) nojalla palveluksessa olevien osallistumisesta tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen ja koulutukseen liittyviin harjoituksiin sekä koulutuksen tukitehtäviin säädetään asevelvollisuuslaissa.

9 §

Tehtävään määrääminen ja palvelussuhteen alkaminen

Kriisinhallintajoukon komentajan ja kriisinhallintaorganisaatiossa kenraalin sotilastai palvelusarvossa palvelevan määrää tehtävään tasavallan presidentti valtioneuvostossa valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta. Palvelussuhde alkaa nimetystä päivästä ja on voimassa toistaiseksi. Muun henkilöstön enintään vuodeksi kerrallaan määrää puolustusministeriö tai puolustusvoimien tehtävään määrävä viranomaisen ministeriön määräämien tehtävien osalta.

Palvelussuhde alkaa palvelukseen saapuvan ilmoittautuessa palvelukseen Pääesikunnan määräämällä tavalla. Valmistelu- ja varautumishenkilöstö voidaan ottaa operaation valmistelun ajaksi määräaikaiseen palvelussuhteeseen.

Jollei Pääesikunta toisin määrää, kriisinhallintajoukon komentaja voi ennen joukossa palvelevan palvelussuhteen päättymistä tekeillä päätöksellä jatkaa tämän palvelussuhteen yhteensä enintään kuudella kuukaudella.

Palvelukseen määrääminen ja palvelussuhteen jatkaminen edellyttävät 8 §:ssä tarkoitetulla sitoumuksella tai muutoin annettua asianomaisen suostumusta.

10 §

Palvelussuhteen päättyminen

Kriisinhallintajoukon komentajan ja kriisinhallintaorganisaatiossa kenraalin sotilasarvossa palvelevan palvelussuhteen määrää päättymään tasavallan presidentti valtioneuvostossa valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta. Kriisinhallintajoukon komentajan palvelussuhde päättyy myös, kun kriisinhallintajoukko lakkautetaan.

Muun kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvan kuin kriisinhallintajoukon komentajan palvelussuhde päättyy, kun 9 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu määräaika päättyy taikka kun osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan lopetetaan.

Pääesikunta voi määrätä 2 momentissa tarkoitettua palvelussuhteen päättymään, jos osallistumista kriisinhallintaan supistetaan.

Edellä 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu tehtävään määräävä viranomainen voi lisäksi määrätä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua palvelussuhteen päättymään, jos henkilöstöön kuuluva erityisestä syystä sitä pyytää taikka jos hän ei täytä velvollisuuksiaan tai toimii vastoin niitä taikka hänet muutoin havaitaan sopimattomaksi palvelukseen taikka jos hänen palveluskykynsä on sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi olennaisesti heikentynyt. Kriisinhallintajoukon komentajalla on samoin edellytyksin oikeus

määrätä joukossa palvelevan palvelussuhde päättymään.

Jos 8 §:ssä tarkoitettua sitoumuksen tehnyt jää kutsun saatuaan ilman pätevää syytä saapumatta koulutukseen tai palvelukseen taikka jos hänen koulutuksensa tai palvelussuhteensa päätetään sen vuoksi, ettei hän ole täyttänyt velvollisuuksiaan tai on toiminut vastoin niitä, hänet voidaan velvoittaa korvaamaan valtiolle puolustusministeriön asetuksella säädetty korvaus, joka saa olla enintään hänelle maksetut varallaolokorvaukset ja puolet valtiolle aiheutuneista koulutus- ja järjestelykustannuksista.

11 §

Kotiuttamisen vaikutus palvelussuhteen päättymiseen

Edellä 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa palvelussuhde jatkuu kuitenkin, kunnes henkilöstöön kuuluva on Pääesikunnan määräämällä tavalla kotiutettu Suomessa. Pääesikunta voi henkilöstöön kuuluvan pyynnöstä tai muusta erityisestä syystä määrätä palvelussuhteen päättymään jo ennen kotiuttamista Suomessa sekä oikeuttaa kriisinhallintajoukon komentajan antamaan tällaisen määräyksen joukossa palvelevalle.

12 §

Palvelussuhteen johdosta maksettavat etuudet

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla on oikeus 13—17 ja 19 §:ssä säädettyihin etuuksiin 9 ja 10 §:n mukaisen palvelussuhteen ajalta. Henkilöstöön kuuluvalla ei kuitenkaan ole oikeutta palkkaan, päivärahaan eikä muuhun tämän lain mukaiseen etuuteen ajalta, jonka hän on ilman pätevää syytä poissa palveluksesta taikka pidätettynä tai vangittuna epäiltynä rikoksesta, josta hänet sittemmin tuomitaan rangaistukseen, eikä myöskään sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden ajalta, jos hän on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta olennaisesti myötävaikeuttanut sairauden, vian tai vamman syntymiseen tai parantumisen estymiseen.

Koulutuksen ja harjoitusten ajalta suoritettavista etuuksista säädetään 18 ja 19 §:ssä.

palvelusolosuhteiden arvioinnista säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

13 §

Peruspalkka

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvan peruspalkka määräytyy tehtävän vaativuuteen perustuvan palkkausjärjestelmän mukaisesti.

Palkkausjärjestelmän mukainen peruspalkka vastaa vähintään sitä tehtävä- ja henkilökohtaisiin palkanosiin perustuvaa keskimääräistä kuukausipalkkaa, jota vastaavasta kotimaan tehtävästä sovitaan virkaehtosopimuksin puolustusvoimissa maksettavaksi.

Tehtävän vaativuuteen perustuvasta palkkausjärjestelmästä ja vaativuusluokkien mukaisesta peruspalkasta säädetään puolustusministeriön asetuksella.

14 §

Sairausloma-ajan palkka sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla on oikeus sairausloma-ajan palkkaan sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaaseen työsuojelulain (55/2001) 2 luvun 11 §:n ja 4 luvun 1—9 §:n mukaisesti, jollei etuuksien määräytymisestä ole valtion virkamiehiä koskevassa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa toisin sovittu.

15 §

Päiväraha

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla maksetaan palvelusolosuhteiden perusteella määräytyvää päivärahaa.

Kriisinhallintahenkilöstön päiväraha on vähintään 25,00 euroa palvelusvuorokaudelta. Päivärahan rahamäärää voidaan korottaa, jos palvelusolosuhteita määrääjoin arvioitaessa todetaan olosuhteiden poikkeavan tavanomaisista palvelusolosuhteista.

Päivärahan rahamäärän korottamisesta ja

16 §

Ylimääräisten palveluskustannusten korvaaminen

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla annetaan sotilasmajoitus, muonitus, vaatetus ja tehtävän edellyttämä varustus, jollei kriisinhallintaoperaation toimeenpanijan maksama korvaus kata niistä aiheutuvia kustannuksia.

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvien matkat toimialueelle palveluksen alkaessa sekä matkat toimialueelta kotiuttamispaikkaan Suomessa palveluksen päättyessä järjestää valtio. Valtio korvaa kustannukset matkoista, jollei kriisinhallintaoperaation toimeenpanija korvaa niitä. Jos huoltokuljetuksia ei ole järjestetty, valtio korvaa vähintään yhden matkan palvelusalueelta Suomeen ja takaisin kutakin kuutta palveluskuukautta kohden valtiolle edullisinta lentoreittiä käyttäen.

Palveluskustannusten korvaamisesta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

17 §

Terveysterveystenhuolto

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla on oikeus terveydenhuoltoon siten kuin terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) säädetään.

18 §

Koulutus- ja harjoitusajan etuudet

Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen palveluksessa virka- tai työsuhteessa olevat saavat 6 §:ssä tarkoitetun koulutuksen ja harjoituksen ajalta palkkaa siten kuin valtion yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa henkilöstökoulutusajan palkkauksesta sovitaan.

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvat ovat

koulutuksen ja harjoitusten ajalta oikeutettuja vastikkeettomaan sotilasmajoitukseen, muonitukseen ja vaatetukseen. Matkasta kotipaikkakunnalta koulutus- tai harjoituspaikkaan koulutuksen tai harjoituksen alkaessa ja takaisin kotipaikkakunnalle koulutuksen tai harjoituksen päättyessä maksetaan matkakustannusten korvausta samoin perustein kuin valtion virkamiehille. Koulutus- ja harjoitusajalta maksetaan päivärahaa, joka on vähintään kolme neljäsosaa kotimaan kokopäivärahan määrästä.

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuun valmiusosastoon kuuluva kriisinhallintahenkilöstö on koulutuksen ja harjoituksen ajalta oikeutettu virkaehtosopimuksen mukaiseen sotilaallisen harjoituksen korvaukseen ja virkaehtosopimuksin sovittuihin lisäpalkkioihin.

Koulutuksen ja harjoituksen ajalta maksettavista etuuksista säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

19 §

Erityiset palvelussuhteen ehdot

Jos kriisinhallintahenkilöstön palvelukseen saaminen tai palveluksessa pysyttäminen tai muu vaikutuksiltaan vastaava painava syy edellyttää, puolustusministeriö voi valtion talousarvion rajoissa määrätä noudatettaviksi 12—18 §:ssä säädettyjä palvelussuhteen ehtoja parempia ehtoja.

20 §

Sairaus- ja tapaturmakorvaukset

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla ja 6 §:ssä tarkoitettua koulutuksessa olevalle sotilastapaturmasta ja palvelussairaudesta maksettavasta korvauksesta säädetään sotilastapaturmalaissa (1211/1990).

21 §

Ryhmähenkivakuutus

Tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteessa

olleen kuoltua maksetaan ryhmähenkivakuutusta vastaavaa taloudellista tukea siten kuin valtion virkaehtosopimuksessa valtion virkamiehen kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta on sovittu.

Jos tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteessa olleen kuoltua hänen oikeudenomistajillaan on oikeus kriisinhallintaoperaation toimeenpanijan saman palvelussuhteen perusteella kuolemantapauksen johdosta maksamaan korvaukseen, 1 momentissa tarkoitettua tukea maksetaan vain siltä osin kuin se on korvausta suurempi.

Tuen myöntää ja maksaa hakemuksesta Valtiokonttori noudattaen soveltuvin osin valtion palveluksessa olleen kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen myöntämistä ja maksamista koskevia säännöksiä.

22 §

Eläkeoikeus

Tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteen tuottamasta oikeudesta eläkkeeseen säädetään valtion eläkelaisissa (280/1966) ja valtion perhe-eläkelaisissa (774/1968). Tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteessa palveltu aika luetaan hyväksi valtion eläkelaisissa tarkoitettua sotilaseläkettä varten.

23 §

Palvelusajan hyväksi lukeminen

Tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteessa ollut saa lukea palvelemaansa ajan hyväkseen valtion palveluksena ikälisää, vuosilomaa ja muuta sellaista etuutta taikka ylennystä varten.

24 §

Lomakorvaus

Muulle kuin valtion palveluksessa olevalle suoritetaan tässä laissa tarkoitettua palvelussuhteen päättyessä lomakorvausta siten kuin vuosilomalaissa (162/2005) säädetään.

25 §

Virkavapaus ja työ- tai virkasuhteen jatkuminen

Valtion palveluksessa olevalla on oikeus saada virkavapautta tai vapautusta työstä 6 §:ssä tarkoitetun koulutuksen tai harjoitusten taikka 9 ja 10 §:ssä tarkoitetun palvelussuhteen ajaksi.

Työ- tai virkasuhdetta, joka koulutukseen, harjoituksiin tai palvelukseen otettavalla on, ei hänen työnantajansa saa koulutuksen, harjoitusten tai palveluksen takia päättää eikä niiden aikana irtisanoa. Koulutuksen, harjoitusten tai palveluksen päätyttyä tai keskeydyttyä asianomainen on otettava jälleen aikaisempaan tai siihen rinnastettavaan työhön noudattaen soveltuvin osin, mitä palvelukseen kutsutun asevelvollisen työ- tai virkasuhteen jatkumisesta annetussa laissa (570/1961) säädetään.

26 §

Verotus

Tähän lakiin perustuvasta palveluksesta saadun tulon verottamisesta on voimassa, mitä tuloverolaissa (1535/1992) ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa (627/1978) säädetään sekä vieraiden valtioiden kanssa tehdyissä sopimuksissa määrätään.

Kriisinhallintahenkilöstölle sekä 6 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa tai harjoituksessa olevalle 13—19 §:n nojalla tehtyjen päätösten mukaisesti kuuluvat päiväraha ja luontoisedut eivät ole tuloverolaissa tarkoitettua veronalaista tuloa.

27 §

Voimakeinojen käyttö

Sotilaallisessa kriisinhallinnassa palvelulla sotilaalla on palvelustehtävää suoritta-

essaan oikeus käyttää tehtävän kannalta välttämättömiä voimakeinoja.

Voimakeinoja voidaan käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka, kun ne ovat tehtävän kannalta tarpeen, hyväksyttävässä suhteessa operaation tavoitteeseen nähden ja operatiolle vahvistettujen voimankäyttö sääntöjen mukaisia.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

28 §

Rikosoikeudellinen vastuu

Edellä 6 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa tai harjoituksessa taikka kriisinhallintapalveluksessa olevat henkilöt ovat sotilaita koskevan rikoslain 45 luvun säännösten alaisia. Heidän kriisinhallintaoperaation palvelusalueella tekemiinsä sotilasoikeudenkäyntilaissa (326/1983) tarkoitettuihin rikoksiin ei kuitenkaan sovelleta sota-aikana tehtyjä rikoksia koskevia säännöksiä. Heihin sovelletaan sotilaskurinpitolain (331/1983) ja sen nojalla annettuja säännöksiä siltä osin kuin tässä pykälässä ei toisin säädetä.

Pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 14 §:n 1 momentissa säädettyä määräaika pidätettyä koskevan vangitsemisvaatimuksen käsiteltäväksi ottamista varten pidennetään pidätetyn kuljettamiseen kriisinhallintaoperaation toimialueelta Suomeen tai tuomioistuimen jäsenten matkaan Suomesta toimialueelle käytetyllä ajalla.

Kriisinhallintapalveluksessa olevan sotilaskurinpitolain 2 §:ssä tarkoitettuna keskimääräisen kokonaispäivätulon viidesosana pidetään hänen tästä palveluksesta täyden kuukauden ennakonpidätyksen alaisen palkan, päivärahojen ja verotusarvon mukaan lasketujen luontoisetujen yhteismäärää jaettuna 150:llä. Kriisinhallintakoulutuksessa olevan kurinpitosakon rahamäärä yhdeltä päivältä on hänen päivärahansa suuruinen.

Sotilaspapin syyttämisestä yleisessä tuomioistuimessa on lisäksi voimassa, mitä kirkkolaissa (1054/1993) säädetään.

29 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Sotilasoikeudenkäyntilain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tuomioistuimenä tämän lain 28 §:ssä tarkoitetun henkilöstön osalta toimii Helsingin käräjäoikeus. Tuomioistuin voi tarvittaessa pitää istunnon kriisinhallintaorganisaation toimialueella.

30 §

Vahingonkorvaus

Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada valtion varoista korvaus vahingosta, joka hänen omaisuudelleen on aiheutunut palvelustehtävässä, jos omaisuuden hallussapito on ollut palvelustehtävän kannalta tarpeellista.

Jos vahinkoa kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon tai jos muu vahingon aiheuttaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä, vahingonkorvausta voidaan alentaa tai oikeus korvaukseen evätä. Suoritettavasta korvauksesta voidaan lisäksi vähentää, mitä vahinkoa kärsinyt on vahingon johdosta oikeutettu saamaan muun lain tai vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella.

Vahinkona voidaan korvata omaisuuden korjauskustannukset ja vahingosta aiheutuneet muut kulut sekä arvonalennus taikka tuhoutuneen tai hävinneen omaisuuden arvo.

Korvauksen myöntää ja suorittaa kriisinhallintajoukko tai Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus. Korvausta on haettava kirjallisesti vuoden kuluessa vahingon aiheutumisesta. Korvaushakemukseen on liitettävä luotettava selvitys vahinkotapahtumasta.

Oikeus vahingonkorvaukseen vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle sinä päivänä, jolloin korvausta on päätetty maksaa vahinkoa kärsineelle. Oikeus korvaukseen siirtyy enintään siltä osin kuin korvausta on päätetty maksaa.

31 §

*Kriisinhallintahenkilöstörekisterin käyttötar-
koitus ja rekisterinpitäjä*

Kriisinhallintahenkilöstörekisteri on automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilöstörekisteri.

Rekisteriin talletettuja tietoja voidaan käyttää valittaessa henkilöitä sotilaalliseen kriisinhallintaan sekä koulutuksen ja palveluksen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Rekisterinpitäjänä on Pääesikunta.

32 §

Rekisterin tietosisältö ja tietolähteet

Rekisteriin saadaan tallettaa kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvan tai valittavan henkilön sijoittelua ja koulutusta varten henkilötunnus ja muut tarpeelliset tunnistetiedot ja yhteystiedot samoin tiedot henkilön ammatista, perhesuhteista, siviili- ja sotilaskoulutuksesta sekä terveydentilasta, jos niillä on merkitystä kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvan palveluksen ja sijoittelun kannalta, asevelvollisuuden suorittamisajasta ja -paikasta, aikaisemmasta kriisinhallintapalveluksesta sekä rangaistuksista ja kurinpito-ojenuksista.

Rekisterinpitäjällä on kriisinhallintahenkilöstörekisteriä varten oikeus salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisterissä olevia tietoja sekä asevelvollisuuslain 42 c §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja poliisi-, väestökirja- ja vankilaviranomaisilta sekä viralliselta syyttäjältä.

Rekisteröidyn nimenomaisella suostumuksella 1 momentissa tarkoitettuja tietoja voidaan hankkia muistakin kuin 2 momentissa tarkoitetuista rekistereistä.

33 §

*Tietojen luovuttaminen, säilytysaika ja muu
käsittely*

Kriisinhallintahenkilöstörekisterissä olevia

tietoja voidaan henkilöiden valitsemiseksi sotilaalliseen kriisinhallintaan luovuttaa ulkoasiainministeriölle, sisäasianministeriölle ja kriisinhallintaoperaation toimeenpanijalle. Tietoja voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tässä laissa tarkoitettussa palvelussuhteessa olleen henkilön tietoja säilytetään rekisterissä enintään kahden vuoden ajan viimeisen palvelussuhteen päättymisestä.

Muilta osin tietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan, mitä asevelvollisuuslain 42 d §:ssä säädetään, ja henkilötietojen käsittelyyn, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

34 §

Hallintoasioiden käsittely

Tässä laissa tarkoitettujen hallintoasioiden käsittelyyn sovelletaan hallintolakia (434/2003).

35 §

Takaisinperintä

Edellä 13—19 §:n mukaisessa järjestyksessä tehtyyn päätökseen perustuvan etuuden määrä tai 30 §:n nojalla aiheettomasti maksettu vahingonkorvaus voidaan periä takaisin myös siten, että se vähennetään myöhemmin tällaisesta etuudesta tai asianomaiselle valtiolta tulevasta palkasta sen maksamisen yhteydessä. Päätöksen asiasta tekee etuuden tai vahingonkorvauksen myöntänyt viranomainen.

Palkasta ja päivärahasta ei saa 1 momentin nojalla periä enempää kuin palkasta lain mukaan saadaan ulosmitata.

Takaisinperintää aloitettaessa perinnän peruste ja perittävä määrä on ilmoitettava asianomaiselle.

Takaisinperintä on aloitettava tässä pykälässä säädetyllä tavalla tai pantava vireille muussa järjestyksessä kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana aiheeton määrä on maksettu.

36 §

Oikaisuvaatimus

Joka katsoo, ettei hänelle ole annettu 13—19 §:n mukaisessa järjestyksessä tehtyyn päätökseen perustuvaa etuutta sellaisena kuin se olisi hänelle kuulunut taikka että häneltä on aiheettomasti 35 §:n mukaisessa järjestyksessä peritty takaisin tällainen tai 30 §:n nojalla tehtyyn päätökseen perustuva etuus, saa kirjallisesti vaatia oikaisua siltä viranomaiselta, jonka asiana etuuden antaminen on tai joka on määrännyt sen perittäväksi takaisin.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana etuus olisi pitänyt antaa tai on peritty takaisin.

37 §

Muutoksenhaku

Joka on tyytymätön 9 §:n 1—3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä taikka 30 §:n 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen tai 36 §:n 1 momentissa tarkoitetun oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, saa hakea siihen muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Puolustusvoimien Kansainvälisessä Keskuksessa tai kriisinhallintaorganisaatiossa tehdystä päätöksestä valitetaan kuitenkin Helsingin hallinto-oikeuteen.

Tämän lain 8 §:n 1 momentin nojalla annettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

38 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Tällä lailla kumotaan 29 päivänä kesäkuuta 1984 annettu rauhanturvaamislaki (514/1984) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa olemassa olevaan suomalaiseen rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaorganisaatioon.

Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus säännökseen, joka kumotaan tällä lailla, tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin. Muussa laissa tai

asetuksessa oleva viittaus rauhanturvaamistoimintaan tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 212

Laki

puolustusvoimista annetun lain 2 ja 9 a §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista 31 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (402/1974) 2 §:n 1 momentin 7 kohta ja 9 a §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 452/2001 ja 9 a §:n 4 momentti laissa 751/2000, seuraavasti:

2 §

Puolustusvoimien tehtävänä on:

7) osallistua sotilaalliseen kriisinhallintaan siten kuin siitä sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) säädetään;

9 a §

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske osallistumista 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuun sotilaalliseen kriisinhallintaan ulkomailta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 213

L a k i**asevelvollisuuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1950 annetun asevelvollisuuslain (452/1950) 3 a §, sellaisena kuin se on laissa 19/1998, sekä
lisätään lakiin uusi 3 b § seuraavasti:

3 a §

Varusmiespalveluksen tarkoituksena on kouluttaa ja harjaannuttaa asevelvolliset sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin ja siten luoda osaltaan edellytykset sodan ajan varalta tarvittavien joukkokokonaisuuksien tuottamiselle.

Varusmiespalveluksen ja kertausharjoituksen aikana voidaan antaa lyhytaikaisesti koulutusta sotilaallisen kriisinhallinnan edellyttämien valmiuksien luomiseksi niille asevelvollisille, jotka vapaaehtoisesti hakeutuvat sellaiseen koulutukseen.

3 b §

Varusmiespalvelusta suorittava tai kertausharjoitukseen osallistuva asevelvollinen voidaan määrätä palvelukseen ulkomaille, jos hän:

1) osallistuu 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettuun koulutukseen;

2) suorittaa 1 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen liittyviä tukitehtäviä;

3) kuuluu virka-apuosastoon, jonka tehtävänä on antaa virka-apua Suomen rajojen ulkopuolella;

4) osallistuu tavanomaiseen laivapalvelukseen Suomen aluevesien ulkopuolella;

5) osallistuu nimenomaisen suostumuksensa nojalla kansallista puolustusta edistävään kansainväliseen lyhytaikaiseen sotilaalliseen harjoitukseen;

6) osallistuu vierailuihin, esiintymismatkoihin, urheilukilpailuihin tai muihin vastaaviin palvelukseensa liittyviin sellaisiin tehtäviin, joihin ei sisälly sotilaallisia harjoituksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 214

Laki**rikoslain 45 luvun 27 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 45 luvun 27 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1118/2000, seuraavasti:

45 luku
Sotilasrikoksista

27 §

Sotilaat

lisäksi rajavartiolaitoksessa sotilastehtävissä palveleviin sekä sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitettussa kriisinhallintakoulutuksessa, -harjoituksissa ja -palveluksessa oleviin niin kuin siitä laissa erikseen säädetään.

— — — — —
 Sotilaita koskevia säännöksiä sovelletaan

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 215

L a k i

sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 753/2000, seuraavasti:

2 §

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään puolustusvoimista, koskee soveltuvien osin myös rajavartiolaitosta ja sotilaallisesta kriisinhal-

linnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitettua kriisinhallintaorganisaatiota.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 216

Laki

valtionneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtionneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1224/1990) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 754/2000, seuraavasti:

1 §

Valtionneuvoston oikeuskansleri vapautetaan velvollisuudesta valvoa lain noudattamista sellaisissa eduskunnan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat:

1) puolustusministeriötä, valtionneuvoston ja sen jäsenten virkatointen laillisuuden valvontaa lukuun ottamatta, puolustusvoimia,

rajavartiolaitosta ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitettua kriisinhallintahenkilöstöä sekä sotilas-oikeudenkäyntiä;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 217

Laki

siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan 30 päivänä joulukuuta 2004 annetun lain (1287/2004) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

apua, kehitysyhteistyötä tai varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahamomentilta rahoitettua toimintaa eikä sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitettua toimintaa.

— — — — —
 Tämä laki koskee lisäksi pelastuslain (468/2003) 49 §:ssä tarkoitettua humanitaarista apua. Se ei koske muuta humanitaarista

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 218

Tasavallan presidentin asetus**sotilas- ja palvelusarvoista annetun tasavallan presidentin asetuksen 18 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty puolustusministerin esittelystä, *muutetaan* sotilas- ja palvelusarvoista 17 päivänä maaliskuuta 2000 annetun asetuksen (283/2000) 18 §, seuraavasti:

18 §

Pääesikunta vahvistaa sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) 5 §:ssä tarkoitetussa kriisinhallintaorganisaatiossa palvelevien palvelusarvot. Palvelusarvon antaa mainitun lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu tehtävään määräävä viranomainen.

Kriisinhallintajoukon komentaja voi lisäksi sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa tarkoitetun palvelussuhteen ajaksi antaa reserviin kuuluvalla hänelle 1 momentin mukaisesti vahvistettua varsinaista palvelus-

arvoaan ylemmän miehistön tai aliupseerin palvelusarvon.

Yhdistyneiden Kansakuntien kriisinhallintatehtävässä tai muussa ulkomaanpalveluksessa sotilastehtävässä palvelevalla, jonka palvelussuhteeseen ei sovelleta 1 momentissa mainittua lakia, voidaan palveluksen ajaksi antaa palvelusarvona hänen varsinaista sotilasarvoaan ylempi sotilasarvo.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Juha Korkeaoja*

N:o 219

Ulkoasiainministeriön ilmoitus

Euroopan unionin sotilasesikunnan ja unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehdystä sopimuksesta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tämän ilmoituksen liitteenä julkaistaan sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) 4 §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin jäsenvaltioiden välinen sopimus Euroopan unionin sotilasesikunnan ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan unionin toimielinten käyttöön mah-

dollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen palvelukseen siirrettyjen sotilas- ja siviilihenkilöiden sekä jäsenvaltioiden tätä varten Euroopan unionin käyttöön asettamien sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta (EU SOFA).

Sopimus ei ole tullut vielä kansainvälisesti voimaan.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

Lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede

(Sopimusteksti on julkaistu Suomen säädöskokoelman sopimussarjan n:ossa 24/2006)

N:o 220

Ulkoasiainministeriön ilmoitus

korvausvaatimuksista luopumisesta Euroopan unionin kriisinhallintaoperaatioiden yhteydessä tehdystä sopimuksesta

Annettu Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Tämän ilmoituksen liitteenä julkaistaan sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) 4 §:ssä tarkoitettu Euroopan unionin jäsenvaltioiden välinen sopimus jäsenvaltion toiselle jäsenvaltiolle esittämistä korvausvaatimuksista, jotka koskevat sellaiselle omaisuudelle, jonka jäsenvaltio omistaa, jota se käyttää tai jolla se toimii, Euroopan

unionin kriisinhallintaoperaation yhteydessä aiheutunutta vahinkoa tai tällaisen operaation yhteydessä sattunutta jäsenvaltion sotilas- ja siviilihenkilöiden loukkaantumista tai kuolemaa.

Sopimus ei ole tullut vielä kansainvälisesti voimaan.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2006

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

Lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede

(Sopimusteksti on julkaistu Suomen säädöskokoelman sopimussarjan n:ossa 25/2006)

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 211—220, 2 1/2 arkkia

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2006

EDITA PUBLISHING OY, PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904